

Rapport

Datum: 1 mei 2007

Rapportnummer: 2007/079

Klacht

Verzoeker is bij een alcoholcontrole op 28 oktober 2005 aangehouden door politieambtenaren van het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland en overgebracht naar het politiebureau. Hij klaagt er in dit verband over dat de politieambtenaren

bij zijn aanhouding geweld hebben toegepast

en hem hebben geboeid.

Voorts klaagt verzoeker erover dat de afhandeling van zijn klacht door de politie te lang heeft geduurd.

Beoordeling

Algemeen

1. Op vrijdag 28 oktober 2005 werd verzoeker aangehouden. Uit het proces-verbaal dat op 28 oktober 2005 is opgemaakt door betrokken politieambtenaren D. en J. komt naar voren dat verzoeker werd gevraagd mee te werken aan een ademtest als bedoeld in artikel 160 lid 5 van de Wegenverkeerswet 1994.

Nadat D. verzoeker vier keer had laten blazen met een negatief resultaat, vroeg J. verzoeker nogmaals te blazen. Verzoeker blies toen een "A", dit is meer dan 229 ug alcohol per liter uitgeademde lucht.

Vervolgens werd verzoeker aangehouden, maar hij liep een andere richting uit dan J. en D. wilden. Er is toen geweld toegepast op verzoeker en verzoeker is geboeid. Het geweld bestond uit een armklem en een nekklem, aldus J. en D. Verzoeker had geen zichtbaar letsel, volgens J. en D.

Verzoeker werd direct voorgeleid aan de hulpofficier van justitie.

2. Uit de mutatie die op 28 oktober 2005 is opgemaakt door betrokken politieambtenaar D., komt naar voren dat verzoeker zich verzette bij zijn aanhouding, waarna er geweld jegens hem is gebruikt. Verzoeker is toen geboeid overgebracht naar het politiebureau. Verzoeker had geen zichtbaar letsel, maar klaagde wel over pijn in zijn nek en hij wilde naar het ziekenhuis. Verzoeker is dan ook overgebracht naar de eerste hulp van het ziekenhuis.

3. Uit het proces-verbaal van verhoor van verzoeker dat op 28 oktober 2005 is opgemaakt door betrokken politieambtenaren D. en J. blijkt dat verzoeker onder meer heeft verklaard dat hij drie tot vier glazen alcohol had gedronken en daarna is gaan rijden.

Voorts verklaarde verzoeker dat hij eerder met de politie in aanraking is geweest in verband met rijden onder invloed. Volgens verzoeker heeft hij toen niet de educatieve maatregel gevolgd.

Vervolgens verklaarde verzoeker dat hij de sleutels uit zijn auto wilde pakken toen de betrokken politieambtenaren hem vroegen mee te gaan naar het politiebureau. Toen sprong een aantal politieambtenaren op zijn nek, aldus verzoeker. Hij heeft hierdoor pijn in zijn nek gekregen.

4.1. Op 31 oktober 2005 diende verzoeker een klacht in bij het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland. Hij schrijft in het klachtformulier dat hij vroeg aan een van de betrokken politieambtenaren of hij zijn auto mocht afsluiten en zijn sleutels uit de auto mocht halen. Hij liep toen meteen naar zijn auto en werd door vijf politieambtenaren op zijn nek gesprongen en met zijn hoofd tegen de auto geduwd. Daarna kreeg hij handboeien om. Verzoeker schrijft vervolgens dat hij zich wel heeft verzet tegen dit geweld, maar dat hij zich niet meer kon losrukken. Daarna werd hij laag in zijn rug geschopt, aldus verzoeker en werd hij overgebracht naar het politiebureau.

4.2. Bij het klachtformulier heeft verzoeker een verslag van een arts gevoegd van 28 oktober 2005. In dit verslag staat het volgende vermeld:

"Anamnese: door politie met kracht in boeien geslagen. Knetje in rug gehad, en pijn in nek en rug.

Onderzoek: beide polsen opp laceratie na handboeien. Drukpijn m trapezius bdz, re meer dan li. CWK niet drukpijnlijk, geen asdrukpijn. Functie intact maar pijnlijk in trapezius gebied.

Onder in rug pralumbaal gevoelig. Geen drukpijn wk, geen asdrukpijn.

Diagnose: 2tal laceraties pols en myalgie m trapezius re meer dan li

Vervolg behandeling: geen verdere behandeling."

I. Ten aanzien van het geweldgebruik en het boeien

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat politieambtenaren van het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland bij zijn aanhouding op 28 oktober 2005 geweld hebben toegepast.

2. Op 27 februari 2006 werd de hoorzitting voor de commissie voor politiekklachten naar aanleiding van de klacht van verzoeker gehouden. Bij de hoorzitting waren geen betrokken politieambtenaren aanwezig.

Verzoeker verklaarde onder meer dat hij nadat uit de blaastest was gebleken dat hij te veel alcohol had gedronken, werd aangehouden. Hij moest mee naar het politiebureau en gaf aan dat hij eerst zijn auto op slot wilde doen. Bij zijn auto hingen er volgens verzoeker vervolgens twee politieambtenaren aan zijn armen, één om zijn nek om een nekklem aan te leggen en een vierde schopte hem waarschijnlijk in de rug. Hij klapte daarna tegen zijn auto, die daardoor beschadigde.

De twee vrouwelijke politieambtenaren, J. en D., hebben hem niet beetgepakt, aldus verzoeker.

De politie heeft hem vervolgens overgebracht naar het ziekenhuis, waar ernstige kwetsuren zijn geconstateerd aan nek en rugwervels. Ook had hij een lichte hersenschudding, aldus verzoeker. Drie vrouwelijke politieambtenaren, waaronder J. en D., brachten hem na het ziekenhuisbezoek naar huis, aldus verzoeker. Volgens verzoeker zeiden J. en D. tegen hem: "Sorry B., het ging zo snel dat we er niets meer aan konden doen."

Verzoeker gaf voorts aan dat hij steeds heeft meegewerkt met de politieambtenaren. Hij wilde zijn auto op slot doen en heeft dat tegen J. en D. gezegd. Volgens verzoeker heeft de politie hem nooit gevraagd of zijn auto door de politie moest worden afgesloten of moest worden weggezet. Ten slotte gaf verzoeker aan dat hij niet begrijpt hoe het kan dat de vier politieambtenaren die het gesprek tussen hem en J. en D. niet konden volgen, tot de conclusie kwamen dat hij er vandoor wilde gaan.

Verzoeker heeft verklaard dat hij zich wel heeft verzet toen de politieambtenaren hem over wilden brengen naar het politiebureau en hem beet hadden gepakt. Voorts heeft hij verklaard dat hij stond te janken als een klein kind door de pijn in zijn rug.

3. Vervolgens stelde de commissie voor de politiekachten schriftelijk enkele vragen aan de klachtbemiddelaar, BI. Volgens BI. is er geen disproportioneel geweld gebruikt bij de aanhouding van verzoeker. Verzoeker zou bij zijn arm zijn gepakt omdat hij niet mee wilde en er is gepast geweld gebruikt om hem te boeien, omdat verzoeker fors was van postuur en hij niet wilde meewerken, aldus BI.

Voorts geeft BI. aan dat verzoeker volgens hulpofficier van justitie K. niet wilde dat de politie zijn auto zou wegzetten of zou afsluiten. Omdat verzoeker zich behoorlijk verzette tegen zijn aanhouding, aldus K., waren er vier politieambtenaren nodig om verzoeker te boeien.

Op de vraag hoe het kon dat de vier ambtenaren die het gesprek tussen verzoeker en J. en D. niet konden volgen tot de conclusie kwamen dat verzoeker er vandoor wilde gaan, antwoordde BI. dat de bij de alcoholcontrole betrokken politieambtenaren zagen dat er een hectische situatie ontstond bij de auto van verzoeker. Zij konden het gesprek wel volgen,

volgens Bl., omdat ze dichtbij stonden. Vervolgens hebben ze assistentie verleend toen verzoeker werd vastgepakt.

Ten slotte schrijft Bl. dat - in tegenstelling tot wat verzoeker heeft verklaard - J. en D. geen verontschuldiging hebben aangeboden aan verzoeker, maar dat zij wel van mening waren dat de situatie anders was verlopen als verzoeker had meegewerkt.

4. Op 4 april 2006 gaf de korpsbeheerder zijn oordeel over de klacht van verzoeker. De korpsbeheerder schrijft in zijn oordeel onder meer het volgende:

"Bij de controle werd geconstateerd dat u teveel alcohol had gebruikt, waarvoor u naar het politiebureau moest worden overgebracht. Vooraf had u al de mislukte blaasproef. U werd daarop aangehouden. Aan u werd gevraagd of de politie uw auto voor u moest wegzetten, dan wel op slot doen omdat u niet meer mocht rijden. U wilde dit echter niet.

Toen u aanstalten maakte zelf uw auto op slot te doen, kwam dit op de agenten over als een poging om te vluchten. Om deze reden werd u beetgegrepen door de vrouwelijke agenten. Gelet op uw lichamelijke kracht konden deze agentes u niet tegenhouden. Zij werden daarom bijgestaan door de aanwezige mannelijke agenten die u vervolgens met gepast geweld aanhielden. Door tegenwerking van uw zijde heeft dit de eerder genoemde verwondingen opgeleverd. Dit is te betreuren, maar was niet te vermijden.

De politieagenten zijn duidelijk in hun verklaringen dat zij u gevraagd hebben wat er met uw auto moest gebeuren en of zij dit voor u konden regelen. Ik heb geen reden hieraan te twifelen. Dit is een normale gang van zaken als iemand overgebracht wordt naar het politiebureau en zijn auto moet achterlaten.

De vrouwelijke agenten hebben verklaard in eerste instantie u aan te hebben willen houden. Dit is, door uw verzet, niet gelukt. Pas daarna hebben de mannelijke agenten dit overgenomen.

Dit laatste ontkracht ook uw verklaring dat de agentes die u naar huis begeleidden zouden hebben gezegd "Sorry B., het ging zo snel dat we er niets meer aan konden doen."

Zij hebben uitsluitend aangegeven dat zij u vanuit het ziekenhuis naar huis zouden brengen. Dit hebben zij ook gedaan, terwijl dit geen standaard procedure is.

Alles overziend ben ik van mening dat uw klachten niet gegrond zijn, maar dat uw beleving van het gebeurde een andere is dan de werkelijke situatie."

5. Per brief van 4 augustus 2006 geeft de korpsbeheerder zijn standpunt weer op de klacht van verzoeker. Volgens de korpsbeheerder was verzoeker niet bereid om mee te gaan naar het politiebureau en verzette hij zich tegen zijn aanhouding. Verzoeker was te sterk voor de vrouwelijke agenten om hem aan te houden en te boeien, aldus de

korpsbeheerder. Mannelijke politieagenten stonden hun vrouwelijke collega's hierop bij en hebben gepast geweld gebruikt om de handboeien om te doen. Een en ander werd veroorzaakt door krachtige tegenwerking van verzoeker, aldus de korpsbeheerder. De korpsbeheerder blijft bij het standpunt dat de klacht op dit punt niet gegrond is.

6. Vanwege de hoeveelheid betrokken ambtenaren heeft de Nationale ombudsman uit praktische overwegingen besloten om op 29 september 2006 de betrokken politieambtenaren onafhankelijk van elkaar te laten horen door de substituut-ombudsman in aanwezigheid van twee medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman en van verzoeker.

7. Betrokken politieambtenaar M. verklaarde op 29 september 2006 dat hij zag dat verzoeker zich verzette tegen zijn aanhouding door de twee vrouwelijke politieambtenaren en dat er een woordenwisseling ontstond. M. is zijn collega's toen te hulp gekomen en verzoeker is bij zijn auto onder controle gebracht, aldus M. Politieambtenaren K., S. en D. waren hierbij aanwezig. M. kan zich niet herinneren dat verzoeker door middel van een nekklem onder controle is gebracht. Er is wel een armklem op verzoeker toegepast, volgens M. Dit was nodig om hem te kunnen boeien, aldus M.

8. Betrokken politieambtenaar S. verklaarde op 29 september 2006 dat toen hij zo'n tien tot vijftien meter van verzoeker vandaan stond toen hij werd aangehouden. Toen hij zag dat verzoeker een beweging met zijn armen maakte, ging hij naar verzoeker toe om zijn collega's te helpen. Volgens S. was verzoeker sterk. Verzoeker kwam tegen zijn auto aan toen hij werd aangehouden. S. zegt dat hij toen tegen de rug van verzoeker aan heeft gedruwd en dat zijn collega's verzoeker bij zijn arm vastpakten. Ze hebben vier tot vijf keer herhaald dat verzoeker moest meewerken, maar hij gaf hieraan geen gehoor, aldus S.

Volgens S. heeft hij zijn elleboog in de nek van verzoeker gedrukt om hem tegen te houden. Dit was niet een nekklem zoals ze dit bij de opleiding hebben geleerd, aldus S. S. verklaarde voorts dat hij ook een armklem op verzoeker heeft toegepast om hem te boeien. Volgens S. is verzoeker niet in zijn rug getrapt.

Het is niet gebruikelijk dat de politie iemand naar het ziekenhuis brengt, maar in het geval van verzoeker, was het een service, aldus S.

Volgens S. was de aanleiding voor het geweldgebruik dat zijn collega's wilden voorkomen dat verzoeker in zijn auto ging zitten. Volgens S. zijn zijn collega's lang bezig geweest om de situatie rustig te houden en zijn ze niet te snel overgegaan tot geweldgebruik.

S. weet niet waarom er geen geweldsrapportage is opgemaakt. Ook weet hij niet hoe verzoeker aan de verwondingen is gekomen die uit het doktersrapport naar voren komen.

9. Betrokken politieambtenaar K. verklaarde op 29 september 2006 dat hij bij de aanhouding van verzoeker hulpofficier van justitie was. Volgens K. kreeg verzoeker de

keuze om zijn auto af te sluiten of dat de politie zijn auto aan de kant zou zetten. Verzoeker wilde echter niet dat er politieambtenaren in zijn auto zouden rijden, aldus K., maar hij wilde zijn auto ook niet ter plaatse laten staan. Verzoeker bleef hierover discussiëren, volgens K., maar die discussie werd op een gegeven moment beëindigd. Verzoeker moest mee naar het politiebureau, aldus K., maar hij liep naar zijn auto. K. heeft verzoeker toen bij zijn arm gepakt, maar verzoeker wilde niet mee en trok in tegengestelde richting. Er ontstond een heen en weer trekken. Volgens K. was verzoeker toen nog te handhaven. Enkele mannelijke collega's hielpen K. Dit ontaardde in duw- en trekwerk en de situatie escaleerde, aldus K. Er is gepast geweld toegepast volgens K. om verzoeker vervolgens in de politieauto te krijgen.

Volgens K. was verzoeker niet voor rede vatbaar en was er geweld nodig om hem in bedwang te krijgen. Omdat verzoeker mee moest naar het bureau, was het nodig om hem handboeien om te leggen, aldus K.

Volgens K. was het serviceverlening vanuit het korps dat verzoeker naar het ziekenhuis werd gebracht en niet omdat de situatie uit de hand was gelopen.

K. verklaarde dat er geen nekklem op verzoeker is toegepast, maar wel een armklem. De armklem was nodig om verzoeker te kunnen boeien, aldus K.

K. heeft niet gezien of verzoeker een trap in zijn rug heeft gekregen of met zijn hoofd tegen de auto terecht is gekomen. Hij weet niet hoe verzoeker aan zijn verwondingen is gekomen. K. verklaarde dat hij er niet aan heeft gedacht om een geweldsrapportage op te maken.

10. Betrokken ambtenaar J. verklaarde op 29 september 2006 dat haar collega D. verzoeker liet blazen op het ademanalyseapparaat. J. dacht dat verzoeker zijn tong tegen het apparaat hield.

Omdat het verzoeker niet lukte om op het apparaat van D. te blazen, liet J. hem op haar apparaat blazen. Verzoeker bleek toen vermoedelijk te veel alcohol te hebben gedronken. Hij werd toen aangehouden en voorgeleid aan de hulpofficier van justitie, K.

Volgens J. wilde verzoeker zelf zijn auto wegzetten en wilde hij niet dat er iemand anders in zijn auto reed. Hij wilde ook niet dat zijn auto ter plekke bleef staan. Omdat verzoeker niet zelf mocht rijden, ontstond er een discussie, aldus J. Volgens J. hebben zij en haar collega's lang met verzoeker gesproken, maar veranderde hij niet van standpunt. Verzoeker moest mee naar het politiebureau, aldus J. Hij wilde niet mee en zwaaide met zijn armen en benen, volgens J. J. heeft verzoeker hierop vastgepakt, maar hij verzette zich toen heviger.

S. en M. kwamen D. en J. toen te hulp. Volgens J. is er geen buitensporig geweld gebruikt. Ze heeft niet gezien dat verzoeker in zijn rug is getrapt. Verzoeker is wel tegen de auto

gedrukt om hem te boeien. Volgens J. moesten ze verzoeker hierbij in bedwang houden en dat is moeilijk als iemand dat niet wil.

Vervolgens hebben ze verzoeker naar het politiebureau overgebracht en omdat hij veel pijn had, later ook naar het ziekenhuis, aldus J. Dat ze verzoeker naar het ziekenhuis hebben gebracht, was volgens J. een kwestie van serviceverlening.

Volgens J. is verzoeker niet op zijn auto gegooid met zijn hoofd. J. heeft verklaard dat ze geen excuses heeft aangeboden voor het voorval, maar dat ze wel heeft gezegd dat ze het jammer vond dat het zo ver heeft moeten komen.

11. Betrokken ambtenaar D. verklaarde op 29 september 2006 dat zij verzoeker drie keer heeft laten blazen op haar ademanalyseapparaat. Toen de derde keer blazen ook mislukte twijfelde ze er een beetje aan of verzoeker tegenwerkte. Verzoeker blies toen op het apparaat van haar collega J. en daaruit bleek dat hij mogelijk te veel alcohol had gedronken.

Verzoeker wilde niet dat de politie zijn auto zou wegzetten, maar ook niet dat zijn auto zou blijven staan, aldus D. J. zei tegen verzoeker dat hij zijn spullen uit zijn auto moest halen, aldus D. J. en K. begeleidden verzoeker vervolgens naar zijn auto, aldus D. D. weet niet wat er is gezegd tussen verzoeker en J., maar er ontstond een worsteling. Volgens D. was verzoeker vrij sterk en kwamen de andere collega's die verderop stonden op de worsteling af. Iedereen probeerde verzoekers armen achter zijn rug te krijgen om hem te boeien en verzoeker werd tegen zijn auto geduwd. D. heeft niet gezien of verzoeker in zijn rug werd geschopt of dat hij met zijn hoofd tegen de auto is gekomen.

Volgens D. werd er niet te snel geweld gebruikt door haar collega's, omdat verzoeker zich verzette tegen zijn aanhouding.

Met J. en S. heeft D. verzoeker naar het politiebureau gebracht. Daarna heeft D. verzoeker met twee vrouwelijke collega's naar het ziekenhuis gebracht.

Volgens D. is er geen nekklem op verzoeker toegepast, maar wel een armklem.

12. Verzoeker verklaarde op 29 september 2006 dat het blaasapparaat eerst niet werkte en een ander apparaat wel. Hij vond het geen probleem om mee te gaan naar het politiebureau. Volgens verzoeker ging hij naar zijn auto om deze op slot te doen, toen er ineens vier tot vijf politieagenten op zijn nek sprongen. Twee agenten hingen aan zijn arm, hij kreeg een trap in zijn rug en werd geboeid. De trap in zijn rug deed veel pijn, aldus verzoeker. Hij had bloed aan zijn pols, pijn in zijn ribben en een hersenschudding. Omdat hij zo'n pijn had, is hij overgebracht naar het ziekenhuis.

Volgens verzoeker boden de vrouwelijke agenten die hem naar het ziekenhuis hadden gebracht hun excuses aan en zeiden ze dat het erg snel ging en ze er niks meer aan

konden doen.

Voorts verklaarde verzoeker dat hij zich niet heeft verzet tegen zijn aanhouding, maar ook niet helemaal meewerkte. Verzoeker verklaarde dat hij de politie zijn benen niet uit elkaar laat trappen.

Ten slotte waren niet alle politieambtenaren die op 29 september 2006 zijn gehoord, aanwezig bij het voorval op 28 oktober 2005 volgens verzoeker.

Beoordeling ten aanzien van het geweldgebruik

13. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam. Dit is neergelegd in artikel 11 Grondwet (zie Achtergrond, onder 1.). Ook in artikel 8 Europees verdrag voor de rechten van de mens (zie Achtergrond, onder 2.) is bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privéleven - waaronder mede wordt verstaan zijn lichamelijke integriteit - moet zijn voorzien bij wet. Het gebruik van geweld betekent een inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam. Op grond van artikel 8, eerste lid Politiewet (zie Achtergrond, onder 3.) is een politieambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening bevoegd geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt (het proportionaliteitsvereiste) en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt (het subsidiariteitsvereiste).

14. Voor de beoordeling van de vraag of het toegepaste geweld de toets der kritiek kan doorstaan, is ten eerste van belang de vraag of de politieambtenaren optraden in de rechtmatige uitoefening van hun bediening.

15. Nu de aanhouding als zodanig niet door verzoeker is betwist, gaat de Nationale ombudsman er in deze zaak zonder meer vanuit dat verzoeker terecht is aangehouden op verdenking van overtreding van artikel 8 van de Wegenverkeerswet 1994 (zie Achtergrond, onder 6.) en dat de politieambtenaren bij die aanhouding derhalve optraden in de rechtmatige uitoefening van hun bediening.

16. Vast is komen te staan dat verzoeker bij zijn armen is gepakt om hem te boeien. In het proces-verbaal van aanhouding staat vermeld dat er naast een armklem ook een nekklem is toegepast op verzoeker. Geen van de betrokken politieambtenaren heeft bevestigd dat er een nekklem is toegepast, terwijl alle politieambtenaren hebben verklaard dat er alleen een armklem op verzoeker is toegepast. De Nationale ombudsman gaat er daarom vanuit dat deze vermelding in het proces-verbaal op een vergissing berust.

Uit het onderzoek is niet naar voren gekomen dat verzoeker in zijn rug is geschopt. Wel heeft S. verklaard dat hij tegen de rug van verzoeker heeft gedrukt en dat hij zijn elleboog in de rug van verzoeker heeft gedrukt om te zorgen dat verzoeker kon worden aangehouden.

Geen van de betrokken politieambtenaren heeft een toelichting gegeven hoe verzoeker verwondingen zou hebben opgelopen bij zijn aanhouding. Wel kan een aantal van de politieambtenaren zich herinneren dat verzoeker pijn had na de aanhouding. Geen van de politieambtenaren kan zich herinneren waarom er geen geweldsrapportage is opgemaakt.

17. Uit de verklaringen van J. en D. en uit de processen-verbaal komt naar voren dat verzoeker viermaal heeft moeten blazen voordat te zien was of hij alcohol had gedronken. Nadat was gebleken dat verzoeker vermoedelijk te veel alcohol had gedronken, ontstond er een discussie tussen verzoeker en twee vrouwelijke politieambtenaren D. en J. en hulpofficier van justitie K. over het verplaatsen van zijn auto. Uit de verklaringen die de diverse politieambtenaren hebben afgelegd, komt naar voren dat verzoeker niet direct wilde meewerken aan zijn aanhouding.

Verzoeker heeft aangegeven dat hij de sleutels uit zijn auto wilde halen, maar geen van de betrokken politieambtenaren heeft dit bevestigd. Volgens verzoeker vond hij het geen probleem om mee te gaan naar het politiebureau. Hij heeft echter ook aangegeven dat hij zich verzette tegen de politieambtenaren toen deze hem hadden vastgepakt met de bedoeling hem over te brengen naar het politiebureau.

De Nationale ombudsman acht het begrijpelijk dat wanneer iemand bij een alcoholcontrole is aangehouden, discussies over het wel of niet verplaatsen van een auto op een gegeven moment dienen te worden beëindigd en dat de verdachte dient te worden overgebracht naar het politiebureau, voor een verdere ademanalyse.

Hoewel verzoeker heeft aangegeven dat de betrokken politieambtenaren "plotseling" op hem afkwamen teneinde hem te willen aanhouden en hij heeft verklaard dat hij het geen probleem vond om mee te gaan naar het politiebureau, is uit het onderzoek komen vast te staan dat er eerst een discussie plaatsvond tussen J., D., K. en verzoeker over het verplaatsen van verzoekers auto en dat vervolgens diverse politieambtenaren hem er meerdere malen op hebben gewezen dat hij mee moest komen naar het politiebureau. De Nationale ombudsman is van oordeel dat het op dat moment voldoende duidelijk had moeten zijn voor verzoeker dat hij mee moest naar het politiebureau.

Hoewel het wellicht meer voor de hand had gelegen wanneer de politieambtenaren S. en M. niet uit eigen initiatief J., D. en K. waren gaan helpen bij de aanhouding van verzoeker, maar hierbij hadden gewacht op een aanwijzing van hulpofficier K., is de Nationale ombudsman van oordeel dat voldoende is komen vast te staan dat verzoeker zich verzette tegen zijn aanhouding en dat de politieambtenaren onder deze omstandigheden mochten beslissen om gepast geweld toe te passen teneinde verzoeker over te kunnen brengen naar het politiebureau en hierbij niet in strijd hebben gehandeld met het recht op onaantastbaarheid van het lichaam. Dat verzoeker pijn heeft ondervonden van de aanhouding valt te betreuren, maar doet aan de juistheid van het optreden van de politieambtenaren niet af. De Nationale ombudsman is van oordeel dat het letsel dat door

de arts in het ziekenhuis is geconstateerd, niet zonder meer hoeft te duiden op buitenproportioneel geweld.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

18. Ten overvloede merkt de Nationale ombudsman het volgende op. In artikel 17 van de Ambtsinstructie (zie Achtergrond, onder 4.) is bepaald dat geweldgebruik wordt vastgelegd in een zogenaamde geweldsrapportage. Een geweldsrapportage dient ter bevordering van de transparantie van geweldgebruik door politieambtenaren. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat een dergelijke rapportage niet is opgemaakt naar aanleiding van de aanhouding van verzoeker op 28 oktober 2005. Nu er op grond van de processen-verbaal die zijn opgemaakt en de verklaringen van de diverse betrokken politieambtenaren geen twijfel over bestaat dat er geweld is gebruikt bij de aanhouding van verzoeker, acht de Nationale ombudsman het niet juist dat geen geweldsrapportage is opgemaakt. Geweldsrapportage dient de transparantie van geweldgebruik door politie te bevorderen.

Beoordeling ten aanzien van het boeien

19. Ten aanzien van de beoordeling over het gebruik van handboeien bij de overbrenging van verzoeker naar het politiebureau, is eveneens het recht op onaantastbaarheid van het lichaam van toepassing.

20. Op grond van artikel 22 van de Ambtsinstructie mag de politie een aangehouden verdachte ten behoeve van het vervoer aan zijn handen boeien, indien concrete feiten en/of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen, met het oog op vluchtgevaar, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de betrokken politieambtenaar of van derden. De politieambtenaar moet in dat geval de afweging maken of de aanwezige veiligheidsrisico's het aanbrengen van de boeien naar redelijk inzicht rechtvaardigen (zie Achtergrond, onder 4.).

Het standaard aanleggen van de handboeien tijdens het vervoer van een verdachte naar het politiebureau is dus niet in overeenstemming met artikel 22 van de Ambtsinstructie.

21. Hiervoor is komen vast te staan dat verzoeker niet wilde meewerken bij en zich verzette tegen zijn aanhouding. Tevens is vast komen te staan dat verzoeker na toepassing van een armklem is geboeid. Gelet op het verzet van verzoeker, het feit dat hij vermoedelijk alcohol had gebruikt, hetgeen naar algemeen bekend is, ontremmend kan werken en hetgeen aan de aanhouding vooraf was gegaan, acht de Nationale ombudsman het voldoende aannemelijk dat een veiligheidsrisico kon worden gevreesd, waardoor de politieambtenaren er in redelijkheid toe konden overgaan om verzoeker te boeien ten behoeve van het vervoer naar het politiebureau. Er is dan ook geen ongeoorloofde inbreuk gemaakt op verzoekers recht op lichamelijke integriteit.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

22. Ten overvloede merkt de Nationale ombudsman het volgende op. Het dragen van handboeien is niet comfortabel en kan ook wanneer de polsen niet worden bewogen striemen of wondjes/pijn veroorzaken. Verzoeker heeft aangegeven dat hij bloed aan zijn polsen had. Ook uit het verslag van de arts die verzoeker heeft bezocht na de aanhouding, blijkt dat verzoeker wondjes aan zijn polsen had. Dit letsel kan zijn ontstaan door het gebruik van de handboeien zelf, in combinatie met hetgeen hieraan vooraf is gegaan, namelijk het bij de armen pakken van verzoeker, het verzet dat verzoeker hierbij pleegde en het tegen de auto duwen van verzoeker om hem onder controle te krijgen en te boeien.

II. Ten aanzien van de klachtafhandeling

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat de behandeling van zijn klacht door de politie te lang heeft geduurd.
  2. Verzoeker heeft zijn klacht op 31 oktober 2005 ingediend bij het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland, via een klachtformulier.
  3. Op 24 november 2005 schreef de klachtbemiddelaar van het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland in zijn reactie dat de brief van verzoeker werd aangemerkt als bezwaarschrift, omdat het door verzoeker omschreven optreden betrekking heeft op een bekeuring of proces-verbaal.
  4. Op 30 januari 2006 stuurde het Centraal Justitieel Incasso Bureau te Leeuwarden een transactievoorstel aan verzoeker in verband met rijden onder invloed op 28 oktober 2005.
  5. Op 16 februari 2006 werd verzoeker uitgenodigd voor een hoorzitting van 27 februari 2006 door de klachtencommissie van het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland, die naar aanleiding van zijn klacht werd gehouden.
  6. Op 4 april 2006 werd de klacht van verzoeker door middel van een oordeel van de korpsbeheerder afgehandeld.
  7. In het standpunt van de korpsbeheerder op de klacht van verzoeker van 4 augustus 2006, komt naar voren dat de klacht van verzoeker op 3 november 2005 door de klachtenbemiddelaar van de politie werd ontvangen. Op 24 november 2005 werd verzoeker schriftelijk meegedeeld dat zijn klacht betrekking had op een bekeuring of proces-verbaal en derhalve niet als klacht in behandeling werd genomen.
- Volgens de korpsbeheerder meldde verzoeker zich vervolgens op of rond 14 februari 2006 bij de secretaris van de commissie voor politiekklachten met het verzoek zijn klacht in behandeling te nemen. Dit was na ontvangst van de transactie van het CJIB, aldus de korpsbeheerder.

Op 27 februari 2006 werd vervolgens een hoorzitting gepland, waarna op 21 maart 2006 door de klachtencommissie werd vergaderd en een advies werd opgesteld. Op 4 april 2006 stuurde de korpsbeheerder zijn oordeel over de klacht aan verzoeker.

Volgens de korpsbeheerder is het tijdsverloop van de klachtbehandeling langer geweest dan strikt noodzakelijk, door de tijd die verstreek tussen de reactie van de korpsbeheerder in de richting van verzoeker en het verzoek van verzoeker om formele klachtbehandeling. Volgens de korpsbeheerder is de lange duur van de klachtafhandeling te wijten aan verzoeker, omdat hij pas met zijn verzoek tot formele behandeling kwam na de beschikking van het CJIB. De korpsbeheerder is van oordeel dat dit onderdeel van de klacht van verzoeker niet gegrond is.

8. Uit het overzicht van de klachtbemiddelaar dat is gevoegd bij het oordeel van de korpsbeheerder, komt naar voren dat verzoeker liet weten dat hij een transactievoorstel had ontvangen van het CJIB. Verzoeker was voornemens dit bedrag te betalen, maar was het niet eens met de wijze waarop hij was aangehouden en was geboeid. Het overzicht van de klachtbemiddelaar is op 15 februari 2006 opgemaakt.

Beoordeling

9. Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat bestuursorganen slagvaardig en met voldoende snelheid optreden.

10. In artikel 11 van de Klachtenregeling van het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland (zie Achtergrond onder 7.) is overeenkomstig artikel 66 van de Politiewet (Achtergrond, onder 3.) bepaald dat een klacht binnen de termijn van veertien weken dient te worden afgedaan, in de gevallen waarin de klachtencommissie advies uitbrengt over een zaak.

Nu gebleken is dat de klacht van verzoeker niet binnen de termijn van veertien weken is afgehandeld en verzoeker bovendien geen bericht van verdaging heeft ontvangen, heeft de korpsbeheerder in strijd gehandeld met het vereiste van voortvarendheid.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

11. De Nationale ombudsman merkt nog het volgende op.

In het eerste lid van artikel 9:1 van de Algemene wet bestuursrecht (zie Achtergrond, onder 5.) is vermeld dat een ieder het recht heeft om een klacht in te dienen bij een bestuursorgaan, over de wijze waarop dit bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem heeft gedragen.

Het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland heeft de klachtbrief van verzoeker van 31 oktober 2005 niet als klacht aangemerkt, omdat dit volgens de korpsbeheerder zag op een

bekeuring of een proces-verbaal.

In de klachtbrief van verzoeker van 31 oktober 2005 komt echter naar voren dat verzoeker klaagt over de manier waarop de aanhouding op 28 oktober 2005 is verlopen en niet zozeer over de aanhouding zelf. Derhalve had het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland de brief van verzoeker direct moeten aanmerken als klacht en niet pas op het moment dat verzoeker zich opnieuw meldde bij de politie, nadat hij een transactievoorstel had ontvangen van het CJIB. Het is volgens de Nationale ombudsman dan ook niet aan verzoeker te wijten dat de termijn van de klachtafhandeling langer is geweest dan de beoogde veertien weken.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland, is:

gegrond ten aanzien van:

- de duur van de klachtafhandeling, wegens schending van het vereiste van voortvarendheid;

niet gegrond ten aanzien van:

- het geweldgebruik richting verzoeker;
- het boeien van verzoeker.

Onderzoek

Op 27 april 2006 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer B. te Krommenie, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland (de burgemeester van Zaanstad), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Haarlem over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. Hij maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Tijdens het onderzoek kregen de korpsbeheerder en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Tevens werd de betrokken politieambtenaren een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De korpsbeheerder deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

De reacties van verzoeker en betrokken politieambtenaar K. gaven geen aanleiding het verslag te wijzigen.

De hoofdofficier van Justitie gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie.

Proces-verbaal van aanhouding van verzoeker, opgemaakt op 28 oktober 2005 door betrokken politieambtenaren J. en D.

Mutatie, opgemaakt op 28 oktober 2005 door politieambtenaar D.

Proces-verbaal van verhoor van verzoeker, opgemaakt op 28 oktober 2005 door politieambtenaren D. en J.

Klachtformulier van verzoeker gericht aan het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland, van 31 oktober 2005. Hierbij is onder meer een verslag van de arts gevoegd die verzoeker heeft behandeld op 28 oktober 2005.

Reactie van 24 november 2005 van het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland op de klachtbrief van verzoeker.

Transactievoorstel van het Centraal Justitieel Incasso Bureau van 30 januari 2006 aan verzoeker.

Uitnodiging voor de hoorzitting van 27 februari 2006 aan verzoeker.

Verslag van de Commissie voor politiekachten van het regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland van 28 februari 2006, naar aanleiding van de hoorzitting die op 27 februari 2006 is gehouden over verzoekers klacht.

Antwoorden op vragen aan klachtbemiddelaar B. naar aanleiding van de hoorzitting.

Overzicht van de klachtbehandeling, op 15 februari 2006 opgemaakt door klachtbemiddelaar BI.

Oordeel van de korpsbeheerder over de klacht van verzoeker van 4 april 2006.

Klachtbrief van verzoeker aan de Nationale ombudsman van 27 april 2006.

Openingsbrieven van de Nationale ombudsman van 18 juli 2006.

Reactie van de korpsbeheerder van 4 augustus 2006 op de klacht van verzoeker.

Verklaringen die de betrokken politieambtenaren J., D., M., S. en K. hebben afgelegd op 29 september 2006, evenals de verklaring die verzoeker heeft afgelegd op 29 september 2006.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Grondwet

Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

Artikel 15, vierde lid

"Hij aan wie rechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, kan worden beperkt in de uitoefening van grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontnemering verdraagt."

2. Europees verdrag voor de rechten van de mens (EVRM)

Artikel 8

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privéleven, van zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming

van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

3. Politiewet 1993

Artikel 8, eerste lid

"1. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf."

Artikel 66

"In afwijking van artikel 9:11, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht wordt de klacht afgehandeld binnen tien weken of, indien een commissie als bedoeld in artikel 61, tweede lid, onder a, is belast met de behandeling van en advisering over de klacht, binnen veertien weken na de ontvangst van het klaagschrift."

4.1. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar

Artikel 17

"1. De ambtenaar die geweld heeft aangewend, meldt de feiten en omstandigheden dienaangaande, alsmede de gevolgen hiervan, onverwijld aan zijn meerdere.

2. De melding, bedoeld in het eerste lid, wordt door de meerdere terstond vastgelegd op een daartoe door Onze Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bij ministeriële regeling vastgestelde wijze."

Artikel 22, eerste en tweede lid

"1. De ambtenaar kan een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen.

2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden."

4.2. In artikel 22 van de Ambtsinstructie ligt aldus besloten dat het standaard aanleggen van handboeien tijdens het vervoer van een arrestant naar het politiebureau onjuist is. De politieambtenaar moet van geval tot geval de afweging maken of de aanwezige

veiligheidsrisico's het toepassen van deze maatregel naar redelijk inzicht rechtvaardigen. In de Nota van Toelichting op de Ambtsinstructie is in dit verband opgenomen dat de vraag of het omleggen van handboeien in verband met de veiligheidsrisico's nodig is, afhangt van de omstandigheden die samenhangen met de persoon van de arrestant, de inrichting van de (dienst)auto, de situatie waarin wordt vervoerd en het ontbreken van de mogelijkheden om op andere wijze, met minder ingrijpende maatregelen (bijvoorbeeld door plaatsneming van een politieambtenaar naast de arrestant), een veilig transport te waarborgen. Bij omstandigheden die samenhangen met de persoon moet worden gedacht aan het gedrag van de arrestant, mogelijke eerdere ervaringen van de politie met deze persoon op grond waarvan voor moeilijkheden moest worden gevreesd, dan wel de aard of de ernst van het feit waarvoor betrokkene was aangehouden.

5. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 9:1

"1. Een ieder heeft het recht om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen, een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan.

2. Een gedraging van een persoon, werkzaam onder de verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan, wordt aangemerkt als een gedraging van dat bestuursorgaan."

6. Wegenverkeerswet 1994

Artikel 8

"1. Het is een ieder verboden een voertuig te besturen of als bestuurder te doen besturen, terwijl hij verkeert onder zodanige invloed van een stof, waarvan hij weet of redelijkerwijs moet weten, dat het gebruik daarvan - al dan niet in combinatie met het gebruik van een andere stof - de rijvaardigheid kan verminderen, dat hij niet tot behoorlijk besturen in staat moet worden geacht.

2. Het is een ieder verboden een voertuig te besturen of als bestuurder te doen besturen na zodanig gebruik van alcoholhoudende drank, dat:

a. het alcoholgehalte van zijn adem bij een onderzoek hoger blijkt te zijn dan tweehonderd-twintig microgram alcohol per liter uitgeademde lucht, dan wel

b. het alcoholgehalte van zijn bloed bij een onderzoek hoger blijkt te zijn dan een halve milligram alcohol per milliliter bloed.

3. Het is verboden een motorrijtuig als bestuurder te doen besturen door een persoon waarvan men weet of redelijkerwijs moet weten dat deze verkeert in een toestand als in

het eerste of het tweede lid is omschreven."

7. Klachtenregeling regionale politiekorps Zaanstreek-Waterland

Artikel 11

"Indien de korpsbeheerder er niet in slaagt een klacht binnen tien weken of, indien de klacht ter behandeling en advisering aan de commissie is voorgelegd, binnen veertien weken na ontvangst van het klaagschrift, af te doen, draagt hij er zorg voor dat de klager en degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft voor het verstrijken van de van toepassing zijnde termijn een mededeling van verdaging wordt gezonden."